

Изграждане на образа на Ферандо чрез арията „Un'aura amorosa“

Ма Къ

*НМА „Проф. Панчо Владигеров“
Специалност „Класическо пеене“*

Резюме: Операта „Така правят всички“ е третата творба от трилогията на Моцарт и либретиста Лоренцо да Понте. Чрез емоционалната интерпретация, формалната структура, музикалната терминология и вокалната техника в теноровата ария - „Un'aura amorosa“, анализирам изграждането на образа на главния герой Ферандо и изследвам ролята на тази ария в търсенето на леката вокална техника от тенорите.

„Така правят всички“ е третата и последна съвместна творба на Моцарт и либретиста Лоренцо да Понте (първите две са „Сватбата на Фигаро“ и „Дон Жуан“) (Армани, 1976). Тази опера е създадена в края на XVIII век под влиянието на идеите на Просвещението. Подобно на другите две комични опери на Моцарт, тя възхвалява човешката природа, но също така съдържа дълбоки размисления върху връзката между морала и социалните отношения. Въпреки това нейната драматургия и хумор често се възприемат като по-сложни от предходните произведения.

Заглавието „Така правят всички“, което буквално се превежда като „Така правят всички жени“, загатва темата на операта – изследване на верността и лицемерието в любовта. Действието се развива около сложен любовен експеримент, в който двама млади мъже подлагат на изпитание верността на своите годеници. Тази емоционална „игра“, макар и пропита с ирония, задълбочено изследва изменчивостта на човешките чувства и разкрива сложността на любовта и предаността (Паумгартнер, 1994).

В операта теноровата роля на Ферандо е една от двете главни мъжки роли (другата е Гулиелмо). Той е млад войник, който заедно с приятеля си Гулиелмо приема предизвикателството, поставено от Дон Алфонсо – да се дегизират като чуждестранни офицери и да тестват верността на своите годеници. Ролята на Ферандо е изпълнена с противоречия и сложност, а неговата ария „Un'aura amorosa“ е една от най-известните в цялата опера, играеща ключова роля в изграждането на образа му.

Тази ария разкрива романтичния и идеалистичен характер на Ферандо, както и неговата силна вяра в любовта. Той е дълбоко влюбен в годеницата си Дорабела и е убеден, че тя ще му остане вярна. От една страна, той е предан на любовта си, но от друга, е принуден да участва в измамния експеримент. Макар да осъзнава неговата неморалност, той все пак се поддава на натиска и става част от играта. Вътрешните му терзания и трансформацията, през която

преминава, допринасят за сложността на неговия характер.

Арията „Un'aura amorosa“ е класически пример за тенорова ария, която изисква както висока емоционална изразителност, така и техническо майсторство. Тя играе ключова роля в изграждането на образа на Ферандо, разкривайки неговата романтична и идеалистична природа.

Анализ на структурата и тоналността на арията

Арията е изградена в типична, проста и тричастна форма (А-В-А'), като тоналният план включва ла мажор (А), ми мажор (В) и завръщане към ла мажор (А')

- Част А (1-23 такт) – основната тема в ла мажор представя мелодията „Un'aura amorosa“ (Един полъх на любовта), която отразява вътрешната нежност и надежда на Ферандо.
- Част В (24-41 такт) – преминава в ми мажор, което осигурява контраст и временно напрежение, преди да се върне към основната тоналност.
- Част С и реприза (А', от 42 такт нататък) – възстановяват началната тоналност ла мажор, но с вариации в хармонията и мелодията. Мелодична и хармонична характеристика.

Началната фраза „Un'aura amorosa“ е изключително важна за изразяването на емоционалното състояние на Ферандо. Мелодията е изчистена, плавна и напевна, което подчертава неговата мекота и идеализъм. Хармонията е проста, но дълбоко изразителна, съчетавайки класическа яснота с лиризъм.

Арията поставя технически предизвикателства за изпълнителя – изисква изключителен контрол върху дишането, красиво и равномерно легато в дългите фрази, както и способност да се изразят фините динамични нюанси, които допълнително подчертават чувствителността на героя.

Фиг. 1. Част от арията „Un'aura amorosa“

Andante cantabile

Der O-dem der Lie-be er-fris-chet die See-le, ein Labsal voll
Un' au-raa-mo-ro-sa del no-stro te-so-ro, un dol-ce ri-

Sü-ße, so schmeichelnd und weich, der O-dem der Lie-be er-fri-schet die
sto-ro al cor por-ge-rä; un' au-raa-mo-ro-sa del no-stro te-

15.

В началния откъс на арията „Un'aura amorosa“ текстът подчертава идеята, че любовта е като нежен полъх на вятъра – лека, но изпълнена със сила. Тази метафора отразява чистото и идеализирано разбиране на Ферандо за любовта, както и неговата преданост и дълбоки чувства към годеницата му.

Мелодията се изгражда върху относително плавна, възходяща гама, като движенията □ са второви и терцови. Нейният сравнително малък диапазон и спокойното изкачване подчертават мекотата и романтичния характер на героя. Липсата на резки мелодични скокове създава усещане за стабилност и вътрешен мир, което е в унисон с образа на Ферандо като идеалистичен влюбен младеж.

Хармонията остава проста и прозрачна, като се основава на стандартни мажорни акорди. Ла мажор придава на арията топлина и мекота, създавайки стабилен и уютен фон за мелодията. Това хармонично спокойствие допълнително подсилва усещането за нежност и надежда.

Арията е в *Andante cantabile*, което означава умерено бавно темпо с плавно, изразително звучене. Това изисква от певеца да подчертае мелодичната красота и гладкост, като избягва накъсаност и резки артикулации. Един от важните аспекти в изпълнението е техниката на дишането. Например в малките фрази „Un'aura amorosa“ и „del nostro tesoro“, въпреки че има паузи, не бива да се диша дълбоко и прекъсващо. Вместо това се използва техниката *Cesura* – бързо и дискретно вдишване, което запазва гладкостта и непрекъснатостта на фразата. Това е често срещан похват и в изпълнението на речитативи.

Тази ария, както и много други произведения на Моцарт, изисква прецизен контрол на дишането. Неправилното разпределение на въздуха може да доведе до загуба на динамичен баланс и плавност, което ще наруши нежния и мечтателен характер на арията. Затова изпълнителят трябва да избягва твърде честите и забележими вдишвания, които могат да прекъснат линията на мелодията и да отслабят емоционалното въздействие на музиката.

В частта на арията („Al cor che nudrito“), която преминава в ми мажор (E-dur), настъпват забележими промени както в хармонията, така и в оркестровата фактура. Тези промени отразяват вътрешното вълнение на Ферандо, докато той размишлява за силата на любовта.

Хармонична и оркестрова трансформация

- Модулацията към ми мажор носи усещане за разширение и емоционална интензивност в сравнение с предходната спокойна и нежна А част в ла мажор.
- В този момент оркестровият съпровод става по-активен - със засилена ритмична пулсация и по-динамично движение в струнните инструменти.
- Променената фактура на акомпанимента създава впечатление за нарастваща вътрешна възбуда, което контрастира с меката и плавна линия на първата част.

Емоционален ефект върху образа на Ферандо

Промените в тоналността и оркестрацията придружават засилените емоции на героя. Ако в началото той мечтае с нежност и увереност в любовта си, то тук чувствата му стават по-динамични и интензивни, сякаш предчувства някакво неизвестно изпитание. Този контраст е ключов за изграждането на драматургията на арията – показва не само романтичния идеализъм на Ферандо, но и хрежкостта на неговите очаквания.

Фиг. 2. Част от арията „Un'aura amorosa“

sal voll Sü - - - ße, so schmeichelnd und weich. Wer
ce ri - sto - - - ro al - cor por - ge - rã. At

Lie - - be ge - nie - - ßet und treu sie er - fin - det, und
cor trã he nu - dri - - to da spe - - me. d'a - mo - re, da

Edition Peters 7506

Фиг. 3. Част от арията „Un'aura amorosa“

62

treu sie er - findet, be - geh - ret nichts wei - - ter, - ist se - - - lig und
spe - - me, d'a - mo - re, diun' e - sca mi - glio - re - bi - so - - - gno non

reich, be - geh - ret nichts wei - - ter, ist se - lig und reich, ist
ha, diun' e - sca mi - glio - - re bi - so - gno non ha, bi -

cresc. f p

При изпълнението на тази ария има множество малки фрази, в които ноти от малка октава (ми или фа диез) се изкачват до ла във втора октава. Тези

моменти са особено предизвикателни, тъй като попадат точно във зоната на преход (*passaggio*) на теноровия глас.

За да се изпълнят правилно тези високи ноти, тенорът трябва да притежава отлична вокална техника, която да му позволи:

- Да запази чист и стабилен тембър в горния регистър, без загуба на тоново качество или сила.
- Да избегне излишно напрежение в гърлото, което може да доведе до твърде стегнат или насилствен звук (Карузо, 2019).
- Да използва високата вокална позиция, която осигурява естествен и плавен преход между регистрите.
- Да контролира дишането, така че тоновете във високия регистър да бъдат поддържани с достатъчен обем и яркост, без да звучат натоварено или напрегнато.

Високите тонове в тази ария не бива да звучат насилствено или форсирано – те трябва да се влеят плавно в мелодията, като част от естествения вокален поток. Тук балансът между техническо майсторство и музикална изразителност е от решаващо значение, защото твърде рязък или изкуствен преход може да наруши лиричния и елегантен характер на арията.

Чрез арията „*Un'aura amorosa*“ образът на Ферандо е изграден като идеалистичен, предан и дълбоко емоционален млад мъж. Неговата любов е едновременно чиста и идеализирана, а конфликтът между този идеал и реалността пронизва цялата опера, превръщайки се в ключов елемент от развитието на героя. Чрез перфектното съчетание на музика и текст Моцарт не само предава емоциите на Ферандо, но и засилва драматичното напрежение в цялото произведение. Тази ария не просто разкрива неговите чувства, но и създава важна драматургична основа, върху която по-късно ще се разгърне неговата вътрешна трансформация. Благодарение на нея промяната в характера му става още по-драматична и многопластова, придавайки дълбочина както на самия герой, така и на цялата опера.

От личния си опит като тенор мога да споделя, че след като изпълнението на много интензивни произведения, за да не натоварвам гласа си прекалено, често се връщам към тази ария на Моцарт - „*Un'aura amorosa*“. Целта ми е да потърся по-лека основа и гъвкав начин на вокално изразяване. Тази ария има много технически изисквания и аз смятам, че тя може да бъде изпълнявана многократно през различните етапи на обучението на тенора, като дава възможност на певеца да се усъвършенства. Точно както и образа на Ферандо се развива в разбиранията си за любовта – от невинността към зрелостта.

Библиография

- Армани, Д. Мемоари. Либрета на Моцарт: „Сватбата на Фигаро“, „Дон Жуан“, „Така правят всички“. Милано: Garzanti, 1976.
- Паумгартнер, Б. Моцарт. Кремона: Einaudi, 1994.
- Карузо, Е. Изкуството на пеенето. Милано: Nemo Editrice, 2019.